

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Chrestomathia Targumica

Merx, Adalbert

Berlin, 1888

Judicum caput quintum

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10295

Judicum caput quintum

e codice Mus. Britt. Or. 2210 Anni 1469.

Accedit varia lectio codicis Reuchliniani.

וְהַשֵּׁר

¹ וְשִׁבַּחַת דְּבוֹרָה וּבְרַק בָּר אַבְינָעִים ² בַּעֲדָנָא הָהוּא ¹
² לְמִימְרֵי: כֹּד מִדּוֹ ³ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּאוֹרֵיתָא אָתוּ עַל־יְהוֹן
 עַמְמֵיָא וְשִׁדְלוֹנוֹן מִקְרוֹיְהוֹן וְכֹד תָּבוּ ⁴ לְמַעַבְד אוֹרֵיתָא
 אַתְגַּבְרוּ אַנּוֹן עַל בְּעַלְי דְּבְבִיְהוֹן תְּרִיכוֹנוֹן מְעַל תַּחוּם אֲרֵעָא
 דִּישְׂרָאֵל בְּכִין עַל ⁵ פּוֹרְעֵנוֹת ⁶ תָּבַר סִיֶּסְרָא וּמְשַׁרְיָתִיהָ רַעַל
 נֹסָא וּפְרָקְנָא ⁷ דְּאִתְעַבִּיד לְיִשְׂרָאֵל דְּתָבוּ חֲזִימֵיָא ⁸ לְמַחַב
 בְּבַחֵי כְּנִישְׁתָּא בְּרִישׁ גְּלִי וּלְאֵלְפָא יֵת עֵמָא פִּתְגְּמֵי

Quum in loco Habacuci codicis indolem, ejusque usum in adhibendo Dages conjunctivo satis perspicue proposuerimus, jam graviora tantum adnotabimus. Pathah et Qames, Segol et Sere non curantur, in codice promiscue adhibita. Observa in מְשַׁרְיָתִיהָ semper fere Dages in ק scribi.

Post ה Pluralis perf. solet poni Dages, sic et post ו e. c. מְגִדוֹ מִמּוֹן; אָתוּ מְלַכְיָא; אָתוּ מְלַכְיָא פְּנִנְעָן; אָתוּ מְלַכְיָא.

Post ה status constructi Pluralis saepe ponitur Dages e. c. גִּיבְרֵי סְנְאִיְהוֹן.

Post א status determinati eodem modo: e. c. תְּרַבָּא בְּרִבִּית; תְּרַבָּא מְאָרָר.

Post ה suffixi וְהִי item: e. c. בְּתַרוֹקֵי קַס־מְלַכְיָא.

1 R וְשִׁבַּחַת. 2 R בְּיִזְמָא תַּחוּם לְמִימְרֵי. 3 R בְּנִישְׁתָּא
 deinde אָתוּ. 4 R לְמַעַבְד. 5 R פּוֹרְעֵנוֹת. 6 R תָּבַר סִיֶּסְרָא. 7 R
 בְּנִישְׁתָּא דְּאִתְעַבִּיד, cf. Buxtorfii notam p. 119. 8 R לְמַחַב, deinde פְּנִנְעָן.

עֲלֵיהוֹן עֲמַמְיָא וְטַדְוֹנוֹן מִקְרוּי־הוֹן ¹ וְכָלוּ דְתָבוּ לְאוּרֵיתָא
² לֵא יִכְיִלּוּ לְהוֹן דְכָד ³ אֵתָא עֲלֵיהוֹן סְנַאָה וְעַמְיָה ⁴ אֵחָדֵי
 תְרוּסִין וְלִמְחִין בְּאַרְבַּעִין אֲלַפִּין רִישֵׁי מְשַׁרְיָן לֵא יִכְיִלּוּ
⁹ לְאִגְחָא קִרְבָּא בִישְׂרָאֵל; אִמְרָא דְבוּרָה בְּנִבּוּאָה אֵנָּה שְׁלִיחָא
⁵ לְשִׁבְחָא לְסַפְרֵי יִשְׂרָאֵל דְכָד הָוּת עֲקָתָא הָוּיָא לֵא
⁶ פֹּסְקוּ ⁶ מִלְּמַדְרֵשׁ בְּאוּרֵיתָא וְכָלוּ יֵאֵי לְהוֹן דִּיתְבִּין בְּבֵתֵי
⁷ כְּנִישְׁתָּא בְרִישׁ גְּלֵי וּמְלַפִּין יֵת עֲמָא פִתְגְּמֵי אוּרֵיתָא
¹⁰ וּמִבְּרַכִּין ⁸ וּמוֹדֵן קָדָם יֵאֵי; דְהוּוּ מִבְּטַלִּין עֲסַקְוֵהוֹן רְכִיבִין
 עַל אֵתְנָן ⁹ דְחֻשְׁיָקָן בְּמִינֵי צִיּוּרִין וּמִהֲלָכִין בְּכָל תְּחוּם
 אֶרֶעָא דִישְׂרָאֵל וּמִתְבַּחְרִין ¹⁰ לְמַתָּב עַל דִּינָא יֵהוֹן אֲדִלִּין
¹¹ בְּאוּרֵיתָא וּמִשְׁתַּעֵן עַל גְּבוּרֵן דְאֵתְעִבִידָא לְהוֹן; ¹¹ מֵאַתָּר
 דְהוּוּ אֲנִסִּין לְהוֹן דְנִסְבִּין ¹² מָא דְבִידְהוֹן בֵּית ¹³ מִתּוּבָת
 מוֹכְסִין וּמִכּוֹנֵת לְסַטְיָן עַל גּוּבִין בֵּית שְׁקִיא דְמֵיָא תְמָן
 יוֹדוֹן עַל זְכוּתָא דִיֵּי עַל זְכוּתֵיהּ ¹⁴ דִּיתִיב בְּקִרְוֵי פְצֵחָיָא
 בְּאַרְעָא דִישְׂרָאֵל בְּכִין נְחָתוּ מִכְרְכֵי תְקַפָּא ¹⁵ לְמַתָּב בְּקִרְוֵי
 פְצֵחָיָא ¹⁶ עַמְיָה דִיֵּי; שְׁבָחֵי שְׁבָחֵי דְבוּרָה שְׁבָחֵי וְאוּדָא ¹²
¹³ מְלִילֵי ¹⁷ תְּשִׁבְחָא קוּם בְּרַק וְשִׁבִי שְׁבִיךְ בְּרֵ אֲבִינְעֵם; בְּכִין
¹⁸ נְהִית חָד מִמְשַׁרְיָתָא דִישְׂרָאֵל דְתָבַר תְּקוּסָא גְבַרֵי עֲמַמְיָא

1 R וְכָלוּ. 2 R לֵא. 3 R אֵתָא et אֵתָא. 4 R super
 ארבע מאא אלפין manu recentissima superscriptum habet תר
 In marg. additur נא סייפין. 5 R לְשִׁבְחָא cum ש. 6 R
 מְלַמְדֵי. 7 R בְּנִישְׁתָּא. 8 R וּמוֹדֵן. 9 R דְחֻשְׁיָקָן. 10 R
 מִתְבַּחְרִין. 11 R מֵאַתָּר. 12 R דְבִידְהוֹן. 13 R מִתּוּבָת
 et מִתּוּבָת־פְּרִסְטִין. 14 R דִּיתִיב קִרְוֵי. 15 R
 לְמַתָּב. 16 R עֲמָא. 17 R דְחֻשְׁיָקָן. 18 R מִמְשַׁרְיָתָא וְחָבַר.

והא לא מגבורא הות דא ² אלהין יגי תבר קדם עמיה
 תקוק גברי סנאיהון; מדבית אפרים קם יהושע ³ בר נון
 קדמוחא ⁴ אגיה קרבא בדבית עמלק בתרוהי קם מלכא
 שאיל מדבית בנימין ⁵ קטיל ית דבית עמלק ואגיה קרבא
 בשאר עממא מדבית מזיר ⁶ נהחו מרשמין בקרבא
⁷ ומשיבט זבולון כחבין ⁸ בקלמס דספר; ורבבי ⁹ יששכר
 משחמעין למלי דבורה ושאר שבטא דיששכר משמשין
 קדם ברק משחלחין בקרוי מישרא לכל אתר ¹⁰ דצריך
 לתמן בחשלהתיה ¹¹ לזרעית ראובן סגיאין נכלי לבא;
¹² לבא תבחון ממשדית קרבא ¹² למחב בין תחומיא
 למשמע ¹³ בסורא למדע אידא משוי נצהא למהוי עמה
 הכדין כשר לזון למעבר דבית ראובן הלא ¹⁴ ידעיתון
¹⁵ וקדמוהי גלין מחשבת לבא; דבית גלעד בעברא דירדנא
¹⁶ שרו ודבית דן גזו עברו ¹⁷ ית ירדנא שויאו נכסיהון
 בספיניא דבית אשר על ספר יממא ¹⁸ שרו קרוי עממא
¹⁹ דפגרו חבו בלונין ויחיבו ¹⁹ בהון; דבית זבולון ²⁰ לקבל
 עממא דגדיפו מסרו ²¹ נפשהון לקטלא אנון ודבית נפתלי

1 R. הוא לא מנ. 2 R. תבר אלהין deinde. 3 R. בר-נון.
 אפרים קם, antea. 4 R. ואגיה mox ואגיה. 5 R. קטיל.
 6 R. נחתו מרשמין. 7 R. ומשיבט. 8 R. בקולמס דספר. 9 R.
 et praebet. 10 R. צריך. 11 R. בחשלהתיה. 12 R. למחב.
 13 R. בסורא. 14 R. ידעיתון. 15 R. גלעד מחשבת.
 16 R. שרו. 17 R. ית. 18 R. שרו.
 19 R. ויחיבו. 20 R. לקבל. 21 R. נפשהון et om.

- 19 יִשְׁבְּחוּנוֹנוֹן כָּל יְתֵבֵי אֲרֵעָא: ² אֵתוּ מַלְכֵיָא אַגִּיהוּ קִרְבָּא
 בְּכִין אַגִּיהוּ מַלְכֵי כְלֵץ בְּחַעֲנֵךְ הוּוּ שֶׁךְ וְכִמְסֵן עַל מִי מַגְדוּ
 20 מִמּוֹן דְּכִסְסָה לֵא קְבִילֵוּ: מִן שְׁמֵיָא ³ אֲתַגַּח עִמָּהוֹן קִרְבָּא
 מֵאַתָּר דְּנַפְקִין כּוֹכְבֵיָא מִכְבְּשֵי ⁴ דְּבִרְיָהוֹן תְּמִן אֲתַגַּח קִרְבָּא
 21 עִם סִיסְרָא: נַחֲלָא דְקִישׁוֹן תְּבִלְנוֹן נַחֲלָא דְאַחַעֲבִילוּ בֵיה
 נְסִין וְגִבּוֹרִין לְיִשְׂרָאֵל ⁵ מִלְּקַדְמִין הוּוּ נַחֲלָא קִישׁוֹן ⁶ תְּמִן
 22 דּוּשִׁישַׁת נַפְשֵי קְטִילֵי גְבִרְיָהוֹן בְּחַקּוֹת: בְּכִין אֲשַׁתְּלִפָּא
 טַפְרֵי סוּסוֹתָהוֹן ⁷ פְּלוּכָא דְהוּוּ מַפְנִיךְ קָדָם רַתְכֵי גְבִרוֹהֵי:
 23 לוּטוּ מִרוּז אֲמַר ⁸ נְבִיָא דִי־גֵי לוּטוּ וְחַבְרוּ יָת יִתְבְּהָא
 אֲרֵי לֵא אֵתוּ ⁹ לִסְעוּדָן עִמֵּיהּ דִי־גֵי לִסְעוּדָן עִמָּא דִי־גֵי כֵד
 24 אַגִּיָּה קִרְבָּא בְּגִבְרֵיָא: תְּחַבְרֵךְ מִבְּרַחַת נְשִׂיָא טַבְתָּא יַעַל
 אַחַת הָבֵר שְׁלֵמָאָה כְּחָדָא מִנְשִׂיָא ¹⁰ דְּמִשְׁמִשִּׁין בְּבִתֵּי
 25 מְדַרְשִׁין תְּחַבְרֵךְ: מֵיָא ¹¹ שְׂאִיל יִתְהּ הֶלְבָּא אֲשַׁקִּיאַת יִתִּיה
 לְמַדְעָא אִם אַת רַעִיוֹנוֹהֵי עֲלוֹהֵי ¹² בְּפִי־לֵי גְבִרֵיָא קְרִיבַת
 26 לְקַדְמוֹהֵי שְׁמִן דְּגִבְנוֹן: יִדָּה לִסְכַּתָּא אֲוִשִׁישַׁת וִימִינָה
 27 לֵא אֲרֻזְפָּתָא לְמַחְבֵּר רְשִׁיעִין וְאַנוּסִין ¹⁵ מֵהַחִיָּה לְסִיסְרָא
 תְּבִרַת רִישִׁיהּ פְּעַת מוֹתִיהּ ¹⁶ אַעֲבִרַת בְּצַדְעִיהּ: בִּין ¹⁷ רְגֵלָהָא
 כְּרַע נַפְל ¹⁸ שְׁכִיב בִּין רְגֵלָהָא כְּרַע נַפְל בְּאַתָּר דְּכְרַע תְּמִן

1 R וְשִׁבְחוּנוֹן. 2 R אֵתוּ et אַגִּיהוּ. 3 R אִתְּגַח bis. 4 R
 מִכְּבִישֵׁי. 5 R מִלְּקַדְמִין. 6 R om. תְּמִן. 7 R מִכְּסִיסָה.
 8 R נְבִיָּא, deinde וְחַבְרוּ. 9 R לִסְעוּדָן עִמָּא at deinde לִסְעוּדָן.
 10 R דְּשִׁמְשִׁין. 11 R שְׂאִיל et הֶלְבָּא ex quo correctum.
 12 R בְּפִי־לֵי. 13 R קְדָמוֹהֵי. 14 R לְאַרְזוּפָּתָא. 15 R מִחַחִיָּה.
 16 R וְאַעֲבִרַת. 17 R רְגֵלָהָא. 18 R שְׁכִיב.

28 נֶפֶל בַּזִּיזָא סִי־רָא: מִן הָרָכָא ¹ אִסְתַּכ־יָאֵת וּמְדִיקָא אַמִּיהַ
 דְּסִי־רָא מִבֵּינֵי ² אֲעִיָּהָא אֲמַרָא מְדִין אֲוִהֲרָא רַחֲלוּהִי ³ דְּבִרֵי
 לִמִּיתֵי מְדִין אַתְעַלְבּוּ ⁴ רְהִטִּיָּא רְהוּ ⁵ מִיָּתָן לִי אֲגַרְתִּי נִצְהֵנִין:
 29 חִימַת ⁶ פְּרִסְתֹוֹיָהָא עֲנִין לָהּ אֵת הִיא ⁷ כַּחֲכַמְתָּהּ מִתִּיבָא
 30 ⁸ לִמִּמֶּר לָהּ: הֲלֵא מִדְּמִשְׁכַּחִין מִפְּלָגִין בִּזְתָּא יִהְבִּין גְּבַר
 9 וּבִיתִיהַ לְכָל הָד וְהָד בִּזָּא סְנֵי קָדָם סִי־רָא בִּזְתִּי צִוְרֵי
 10 צִבְעֵנִין עַל ¹¹ צֹרֵי נִכְסֵי עֲתִירִיָּא וּמְנֵי ¹² חֲמוּדָא קָדָם
 31 גְּבִוּוּהִי דְּבִזּוּ: כְּסִי־רָא כֵּן יִבְלוּן כָּל סְנַאי עֲמֵךְ יִבִּי ¹³ וְרַחֲמוּהִי
 יִהוּן עֲתִידִין לֵאזְהָרָא בְּזִיזּוּר יִקְרִיהַ עַל הָד ¹⁴ תִּלְתִּי מֵאָה
 אֲרַבְעִין וְחִלְתָּהּ כַּמְפָּק שִׁמְשָׁא בְּגִבּוּרְתֶיהָ ¹⁵ וְשִׁדְיָתָא אֲרַעָא
 דִּישְׂרָאֵל אֲרַבְעִין שָׁנִין:

1 R אִסְתַּכ־יָאֵת. 2 R אֲעִיָּהָא, deinde מְדִין. 3 R
 דְּבִרֵי מִלְמִיתֵי מְדִין. Lond. cum Sere. 4 R רַחֲלוּהִי. 5 R
 אֲיָגָרָא et מִיָּתָן. Lond. cum duobus Schewa. 6 R פְּרִסְתֹוֹיָהָא.
 7 R קַחֲמוּתָהּ. 8 R לְמִיָּה (sic!) Ex לָהּ. 9 R וּבִיתִיהַ. 10 R
 צִבְעֵנִין. 11 R צֹרֵי נִכְסֵי. 12 R חֲמוּדָא. 13 R וְרַחֲמוּהִי.
 14 R תִּלְתִּי מֵאָה וְאַרְבָּעִין. Cf. Raschi et 2 Sam. 23, 4. 15 R וְשִׁדְיָתָא.

Commentarius in carmen praecedens
 ex Buxtorfii Babylonia desumptus.

Quae a nobis addita sunt [uncinis] sunt inclusa. Lectiones a Bux-
 torfio in censum vocatae sunt editionis Bombergianae.

Canticum hujus capitis per modum Medrasch id est allegorice
 translatum est, sive ab autore Jonathane, sive ab aliis, qui sua
 commenta ad marginem adscripserunt, unde postea a librariis in
 textum transcripta sunt. Idem et aliis canticis accidit, ut 1. Sam. 2,
 item 1. Sam. 17, vide et Jes. 49, 24. Quaedam enim in his sunt,

quae vel a veritate et simplicitate Scripturae sacrae, vel gravitate Jonathanis, vel conformitate historiae aliena omnino sunt. Cfr. v. 5, 8.

Vers. 1. (על נסא ופירקנא וגו') *Propter signa et liberationem, quae facta sunt Israelitis.* Haec verba redundantia, cum mox repetantur versu seq. in Regiis omissa sunt. (ביומא ההוא) *In die isto.* Regia (בעתא ההוא) *in tempore isto.* [Reg. convenit cum cod. Lond.]

Vers. 2. (וטרונון) Sic et Regia; vel (וטרונון) ex Kal, vel (וטרונון) ex Pahel. Sic vers. 8. (אתגברו) Prave pro (אתגברו) *praevaluerunt, corroborarunt se.* Regia (אתגברו) ex Ithpehal, in qua conjugatione hoc verbum usurpari non solet. (דאתעבירו) Tertia plur. fem., nisi quod sub ע requiratur Chateph pathach. *Quae facta sunt,* nempe signa miraculosa et liberationes. Regia (דאתעביר) *quae facta est,* scil. פירקנא. (להון לשראל) Pleonasmus nec infrequens, nec inelegans. In Regiis deest להון. [Ut in cod. L.]

Vers. 3. (דאתו וגו') Prave pro (דאתו) *Qui venerunt cum Sisera in proelium.* Haec absunt ex Regiis [et cod. L.]. (אצרתו) Forma Hebraica pro (אצרתו). Regia (אצרתו) [cf. cod.], cui formae quiescentibus secunda non convenit. Sic in singulis paene versibus quaedam sunt, quae Regia omiserunt, quasi glossemata extra textum Hebraeum.

Vers. 4. (ביום אתגליחתך) Regia (אתגליחתך). Forma communis requirit (אתגליחתך) *In die revelari te, cum te revelares.* Sic et in Hebraeo est Infinitivus (בצאתך) *In egredi te ex Sehir.*

Vers. 5. Quae parentesi inclusa sunt, desiderantur in Regiis, tamquam indigna, cum tamen non dissimilia legantur infra cap. 9 in ipso Hebraeo. [Locum etiam in Reuchl. Nt. 7 obvium vult Bux.]

Vers. 6. (בארץ מגנבן) Mendose pro (בארץ מגנבן) *in viis furtivis.* Heb. (ארחות עקלקלות) *per vias tortuosas, calles devios.*

Vers. 7. (אצטריאה) Vastatae sunt, scil. קרני urbes, quod nomen praecedat. Regia (אצטריאה), ex forma masculina, quomodo respondet sequenti nomini, quod videtur melius esse propter copulam sequentis verbi. (דאשתלחיה) Regia mendose (דאשתלחיה).

Vers. 8. (וכדחבו) Veneta: *et quando revertebantur ad faciendam legem.* Regia: *Et cum redierunt ad legem, facta sunt illis signa et fortitudines,* etc. (דהו) Mendose pro (דהו) *qui fuerunt.* Antecedit enim nomen plurale. [L. om. additamenta Reg. et Ven.]

Vers. 9. (שְׁלֹחָא) Prave pro שְׁלִיחָא *Missa sum.* (וְכַדֵּי) Alias scribi solet וְכַדֵּי vel וְכַדֵּי. Est autem כַּדֵּי per apocopam pro כְּדִין, quod idem cum Hebraeo נָא vel עֲתָה. Rarissime vero, vel potius nunquam vere Onkelo et Jonathani usurpatur, sed in Targum Hierosolymitano frequentissime occurrit, et inde quoque in posterioribus paraphrastis, qui Psalmos, Proverbia et Jobum transtulerunt, item in Chamesch megilloth seu quinque libellis, in quibus dialectus Hierosolymitana dominatur. Unde non obscure vel unica haec vocula indicat, ad nudam Jonathanis paraphrasin, glossemata quaedam posteriorum Rabbiorum adjecta esse, quibus solidus scriptor et interpres non erat commaculandus.

Vers. 10. (רְחִיזוּ אֲזֻלִּין) *Qui fuerunt ambulantes.* Regia רְחִיזוּ אֲזֻלִּין *Erunt ambulantes.* (בְּאַרְצָא דִּישְׂרָאֵל) *In terra Israelis.* Abest a Regiis. [Regiis convenit cum cod. Londinensi.]

Vers. 11. Veneta: *Ex loco ubi violenter diripuerunt eos et abstulerunt quaecunque in facultate ipsorum, loco dispositionis latronum et sessionis telonariorum juxta fossas locorum irriguorum aquis, loco quo exiverunt filiae Israeliticae ad hauriendum aquas, loco ubi non potuerunt edere strepitum plantarum pedum suorum propter hostem et oppressorem: ibi celebrabunt justitias Domini, et justitias ejus qui inhabitat urbes villarum (id est, non muratas) in terra Israelis: hinc descenderunt ex urbibus munitis ad considendum in urbibus villarum populus Domini.* Regia in quibusdam discordant, et totum hunc versum Latinus interpres sic reddidit: *Ex loco ubi fuerunt diripientes eos et accipientes quidquid in manibus eorum, domus sessionis absconditorum et insidiae latronum super lacus domus irrigationum aquarum, locum quo facta sunt illis signa et fortitudines domui Israel ab antiquis, locum quo fuerunt filiae Israel exeuntes ad implendum aquas, metuentes ad audire faciendum vocem strepitus pedum ab ante insidias osoris et affligentis: ibi confitebuntur super praemia Domini super justitiam ejus, qui posuit oppida terrae Israel: tunc descenderunt ex arcibus munitis ad habitandum in urbibus populorum populi Domini.* Hactenus Regia, quae satis obscura. (בֵּית מְכוּנִית לְסִטְרִין) *loco dispositionis latronum.* Regia לְסִטְרִין *Et insidiae latronum.* Est autem לְסִטְרִין plurale contractum a

singulari לְסַטְיִים, quod est Graecorum *ληστῆς*, unde plurale לְסַטְיִין et saepius contracte לְסַטְיִין *latrones*. (מִתְחַבֵּת) Melius leges מִתְחַבֵּת, forma quidem mutuata a תּוֹב, sed sensu est יִתְבֵּת *sedere*. Sit ergo potius יִ transpositum pro מִתְחַבֵּת, *sessio, consessus*, quomodo masculine dicitur מִישֵׁר *planities*, מִיֵּרֶה *mustum*. Sic מִיֵּרֶב et feminine מִיֵּרֶבָה, unde constructum מִיֵּרֶבָה. (מוֹסְסִין) Sic Hebraeis lingua populari vocati fuerunt *Telonarii, Publicani*, unde forte idem vocabulum ad Chaldaeos transiit, quibus alias inusitatum. Regia legunt מְכַסְּיִין *Absconditorum*. (אֶתְרָא דִּיהַעֲבִידָא) *In loco ubi facta sunt eis signa*, etc. Haec absunt a Venetis. Sed pro דִּיהַעֲבִידָא legendum דִּיהַעֲבִידָא, ut vers. 21, et sic saepius antea observatum. (דִּיהַעֲבִידָא נִפְקִין) Mendose ex forma singulari pro דִּיהַעֲבִידָא *Ubi fuerunt egredientes*. (דִּלְא הַוָּאָה רִבְלִין) *Si referatur ad filias Israeliticas*, legendum רִבְלִין: si ad ipsos Israelitas, legendum דִּיהַעֲבִידָא, et sic sequentia sunt masculina. [Bomb. נִפְקִין.]

Vers. 12. (וְאִוִּדָה) *Et confitere, celebrato*, debet esse Imperativus feminini, in qua persona dicendum וְאִוִּדִי *Et confitere*. [!]

Vers. 14. (בְּקוֹלְמוֹס דְּסִפֵּר חַד) Sic et Regia, nisi quod vocem חַד non habent. סִפֵּר *Liber*: at in Hebraeo est סִפֵּר, qui Chaldaice dicitur סִפֵּר. Vox קוֹלְמוֹס est a Romanis accepta, *Calamus*, scil. *scriptorius*. Legitur etiam in Jonathane Jerem. 8, 8; posterioribus paraphrastis et Rabbinis usitatio est.

Vers. 16. (בְּפִרְשֵׁת אֹרְחָא) In divisione viae, sive in compito. Absunt a Regiis. (בְּשׂוֹרְחָא דָּא מִן דָּא) *Ad audiendum nuntium unum post alterum*, vel, hoc ab illo. Pro *nuntio* interpres Latinus in Regiis reddit legationem. Addunt hic etiam Regia, quae in Venetis postposita לְמַדַּע אִידָא מִשְׁרִי נִצְחָא בְּקִרְבָּא לְמַהוּי עֲמִיהָ, id est, *Ad sciendum manum exercitus vincentem in proelio adesse cum eo*. Sic interpres ibi reddit. Vox אִידָא prava est, pro qua in Venetis מִשְׁרִיָּהָ אִי דָּא הִיא מִשְׁרִיָּהָ *Quisnam sit exercitus vincens in proelio adesse cum eo*, id est, *ut sitis cum eo, ut victori adhaereatis*. Recte in Venetis haec subjiciuntur prioribus לְמִשְׁמַע בְּשׂוֹרְחָא, hoc ordine: *Quare recessistis a castris belli, sedendo inter limites in divortio viarum, audiendo nuntium hoc post illud, ut sciatis quisnam exercitus vincat in proelio, ut ei adsitis, vel ejus partes sequamini. Baruko quidem vos dicitis: Tui sumus. Ad Siseram*

dicitis: Tui sumus. An sic rectum est vos facere, o domus Ruben? annon scitis vos, coram ipso (Deo) manifestas esse cogitationes cordis? (מחשבות) Forma haec Hebraica est: legendum pro ea מחשבות Cogitationes.

Vers. 17. (וּבְנוּן) *Et aedificant.* Regia prave cum Affixo masc. וּבְנוּן, quod recte legeretur וּבְנוּן *Et aedificarunt eas.* (בְּהוּן) Legendum cum Regiis בְּהוּן *in illis*, scil. קְרָוּי *Urbibus*, quod femininum est.

Vers. 18. (וְגִדְּפוּ קָדָם יְיָ) *Qui probro affecerunt*, scil. *animam suam coram Domino*, tradendo eam in mortem. Voces *coram Domino* desunt in Regiis. (כָּל עַמְּי אֶרֶץ) *Omnes populos terrae.* Regia כָּל יְרֻבֵי *Omnes habitatores terrae.*

Vers. 21. (רָאָה עֲבִידָהּ) *Conuenit illud in genere cum sequenti proximo substantivo: Regia רָאָה עֲבִידָהּ, quod conuenit genere feminino cum posteriori substantivo גְּבוּרָהּ. (הוֹשִׁיעַ) Conculcavit.* Melius legetur הוֹשִׁיעַ ex forma communi in Pahl a דִּישׁ vel דִּישׁ.

Vers. 23. (לְסִעֲדָן) *Ad auxilia; Regia לְסִעֲדָן, pro quo melius esset לְסִעֲדָן. Nam סִעֲדָן Prandium.*

Vers. 25. (אֲשַׁקֵּיחֶיהָ). *Supra cap. 4, 19 sint אֲשַׁקֵּיחֶיהָ, Ipsa potavit eum.* Posset et recte legi אֲשַׁקֵּיחֶיהָ. (קָרִיבָה) Legendum cum Regiis קָרִיבָה, *Admouit, apposuit, attulit.*

Vers. 26. (טוֹבָהָ) *Prave pro טוֹבָהָ Optima. (וְאֲנוּסִין) Praestaret et וְאֲנוּסִין Et violentos, violentiam exercentes. Sic קָטוּל Occisor. (מִתְחַה) Mendose ex forma feminina, pro מִתְחַה [!] Percussit eum, nempe Siseram. (חֲבָרָה) Mendose pro חֲבָרָה Confregit. (פִּצְעָה) Mendose pro פִּצְעָה Conquassavit. Baal Aruch in פִּעַ secundo legit פִּעַ. [Cf. codicem Lond.] Sic mox sequitur אֶעֱבֶרָה Traduxit, transfixit.*

Vers. 28. (מִן חַרְפָּא) *Ex fenestra. Regia מִן חַרְפָּא, ubi בְּעַד redundat, ex Hebraeo illatum. Nam ibi בְּעַד הַחַלּוֹן. Ubi paraphrases versuum longiores fuerunt, ibi versibus Chaldaicis solebant primam vocem textus Hebraici praemittere, ceu versus indicem, ut in Venetis observatum, quae hic incaute textui Chaldaeo adita est. Sic et in Latina versione, in usque redundat.*

Vers. 30. (הִלָּא) *Forma Hebraica, quae Chaldaice effertur הִלָּא. Abest a Regiis.*

Vers. 31. (בְּסִיסֶרָא) *Sicut Sisera*. Abest a Regiis. (צְהִירָקִיא) *Justi*. Abest a Regiis. (בְּזִיחֹר וְקָרִיָּה) *Sicut splendor gloriae ejus trecentis quadraginta tribus vicibus*. Haec absunt a Regiis. (בְּמַפֶּסֶק) *In egrediendo, cum egreditur*. Regia בְּמַפֶּסֶק *juxta egredi*, juxta Heb. בְּצִאָה. [In vocalibus Buxtorfius interdum ab editione Bombergiana 1547 recedit. Lectiones Regiae saepe cum codice Lond. conveniunt.]

Libri secundi Samuelis Capita 22—23, 7

e cod. Mus. Britt. 2210 anni 1469.

Accedit varia lectio codicis Reuchliniani, in qua Dages euphonicum non semper adnotatum est.

וידבר

1 וְשָׁבַח דָּוִד בְּנִבְרָאָה קֹדֶם יְיָ יֵת פִּתְגָמָי¹ חֲשַׁבְחָתָא
הָדָא עַל כָּל יוֹמָיָא דְשִׁיזִיב יְיָ יֵת יִשְׂרָאֵל מִיַּד כָּל בְּעָלָי
2 דְבַבְיָחוּן וְאָתָּה לְדָוִד מִחַרְבָּא דְשָׂאוּל: וְאָמַר יְיָ² חֲקָפִי
3 רְחֲצֵנִי וּמְשִׁיזִיב יָתִי: אֵלֹהֵי דְאַחַרְעִי³ בִּי קִרְבָּנִי⁴ לֵאלֹהֵי לֵיתִיה
חֲקָפִי דַּמֶּן קְדָמוּהֵי מִתִּיּוֹב לֵי תִקּוּם וְפִרְקָן לְאַחַתְבְּרָא
עַל בְּעָלָי⁵ דְבַבְיָ רְחֲצֵנִי דְעַל מִימְרֵיהָ אֲנָא⁶ רְחִיץ בְּעֶדָן
עָקָא מִגִּין עָלָי מִבְּעָלָי⁷ דְבַבְיָ וְאָמַר⁸ לְאַרְמָא קִרְנִי
בְּפִרְקָנִיהָ סְמִכְנִי דְהָוָה מִימְרֵיהָ סִמְךָ לֵי כַד הָוִיתִי⁹ עֵרִיק
מִן קֹדֶם רְדַפִּי¹⁰ פִּרְקָנִי מִבְּעָלָי דְבַבְיָ וְאָתָּה מִיַּד כָּל הַטּוֹפִין

1 R וְשִׁבְחָתָא et sic infra. 2 R וְחֲקָפִי et וְחֲקָפִי sic et
infra. 3 R בִּיהָ קִרְבָּנִי. 4 R לְדִתְחֵלְתִיהָ וְחֲקָפִי. 5 R הֲבָבִי
et sic saepe in Suffixo. 6 R רְחִיץ. 7 R הֲבָבִי. 8 R
לְאַרְמָא קִרְנִי. 9 R עֵרִיק מִן. 10 R פִּרְקָנִי מִבְּעָלָי.